

อิทธิพลของบุคลิกภาพและการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อ

ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง*

Influence of Personality and Socialization on Students' Adversity

Quotient of Science and Fisheries Technology Faculty,

Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus.

วรรณกร เพชรดวง**

Wannakorn Petduang

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค และ 2) อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพและการขัดเกลาทางสังคม ที่มีต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรังจำนวน 286 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ภูมิตามสัดส่วนประชากร เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

* บทความชิ้นนี้เรียบเรียงจากงานวิจัยเรื่องอิทธิพลของบุคลิกภาพและการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากงบผลประโยชน์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ประจำปี 2557

* This article is part of the research "Influence of Personality and Socialization on Adversity Quotient of Science and Fisheries Technology Faculty, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus". It is supported by Fund of Benefit statements's Science and Fisheries Technology Faculty, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus, Fiscal year 2557.

** อาจารย์ประจำสาขาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

** Teacher Department of general education, faculty of Science and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya Trang Campus. Corresponding author, e-mail : mamoz-@hotmail.com

ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 2 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน รายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือนอยู่ระหว่าง 2,501-5,000 บาท ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาเทคโนโลยีและมีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในระดับ 2.01-2.50 2) นักศึกษามีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวในระดับปานกลางด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้าง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการมีสตินอยู่ในระดับสูง ส่วนการขัดเกลาทางสังคมและความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับสูง 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว ชั้นปีที่ศึกษา เพศ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว และสถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ซึ่งสามารถอธิบายความสามารถดังกล่าวได้ร้อยละ 36.2

คำสำคัญ: บุคลิกภาพ, การขัดเกลาทางสังคม, ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค

Abstract

The objectives of this study were to study the students' personal factors, personality, socialization, and adversity quotient and to analyze the influence of their personal factors, personality, and socialization on adversity quotient. The data were collected from 286 undergraduate students of the Science and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang campus, randomly selected by proportional stratified technique. Research instrument was the questionnaire. The data were analyzed with the statistical package. Descriptive statistics included the percentages, the mean, and the standard deviation. Analytical statistics was the stepwise multiple regression analysis. The results were as follows. Firstly, most of the sample were male, were the sophomores, their parents coexisted, had an average monthly income between 2,501-5,000 baht, majoring in Technology, their GPAs were between 2.01-2.50. Secondly, the students had moderate level of the neuroticism dimension of personality. Whereas the openness dimension, the agreeableness dimension, extraversion dimension, and the conscientiousness dimension of personality were at the high levels. Their socialization and adversity quotient were also at the high levels. Thirdly, the independent variables that could significantly influence the adversity quotient, at the 0.05 level, included the student's major field, neuroticism dimension of personality, year of study, sex, openness dimension of personality, and marital status of the parent. These variables could jointly predict 36.2 percent of such adversity.

Keywords: personality, socialization, adversity quotient

บทนำ

ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นหลายครั้งที่เราจะต้องเผชิญกับปัญหาและความยุ่งยากต่างๆ บางครั้งก็สามารถปรับตัวและเผชิญกับปัญหาเหล่านั้นได้ แต่บางครั้งก็ไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดสภาวะคับข้องใจและความเครียด แล้วส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่อย่างไรก็ตามโดยธรรมชาติของมนุษย์เมื่อมีสิ่งต่างๆ มากระทบร่างกายหรือจิตใจก็จะพยายามปรับตัวตามสถานการณ์ ใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหาจนสามารถเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคได้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข แต่การที่บุคคลจะปรับตัวและจัดการกับปัญหาได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นๆ มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคสูงหรือไม่ ซึ่ง Stoltz (1997) เจ้าของแนวคิดความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคได้กล่าวไว้ว่าผู้ที่มี AQ หรือความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคสูงจะมีจิตใจเข้มแข็งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ แม้จะพ่ายแพ้หรือล้มไปแล้วก็สามารถลุกขึ้นสู้ใหม่ได้ ส่วนผู้ที่มี AQ ต่ำเมื่อต้องเผชิญกับความเครียด ความผิดหวัง หรือความทุกข์ยากก็มักจะยอมแพ้โดยง่าย ดังนั้นความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะนำบุคคลไปสู่ความสำเร็จและเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลมีความพยายามในการหาวิธีนำพลังที่มีอยู่ในตนเองออกมาเผชิญกับปัญหาและต่อสู้อุปสรรคมากขึ้น (Goleman, 1998) อย่างไรก็ตามการจะปลูกฝังให้บุคคลรู้จักควบคุมตนเอง แก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์ ปรับอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติเพื่อให้ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุขและสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในแต่ละช่วงชีวิตได้นั้น สามารถปลูกฝังได้โดยอาศัยกระบวนการอบรมจากบุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบข้างในสังคมตั้งแต่ในวัยเด็ก (วินัส ภัคดิณา, 2546) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “กระบวนการการขัดเกลาทางสังคม” ซึ่ง Broomand Selznick (1977) กล่าวว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคม คือกระบวนการที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ โดยต้องเรียนรู้ถึงค่านิยม กฎเกณฑ์ และระเบียบแบบแผนที่คนในสังคมได้กำหนดไว้ เพื่อที่จะสามารถมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การขัดเกลาทางสังคมยังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ประสบการณ์และวิธีการในการจัดการกับปัญหาและเผชิญกับอุปสรรคได้อย่างท้าทาย ซึ่งกลุ่มทางสังคมที่สำคัญที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสถาบันการศึกษา และกลุ่มสื่อมวลชน (George J. and Michael P., 1994) โดยกลุ่มทางสังคมที่มีส่วนในการปลูกฝังความสามารถในการต่อสู้ชีวิตหรือให้การอบรมสั่งสอนแก่บุคคลมากที่สุด คือกลุ่มครอบครัวและกลุ่มสถาบันการศึกษา เนื่องจากบุคคลเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วยตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิตจนกระทั่งเติบโต โดยผ่านกระบวนการการขัดเกลาทางสังคม (Broomand Selznick, 1977)

นอกจากกลุ่มต่างๆ ทางสังคมจะมีส่วนในการการปลูกฝังให้บุคคลมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคแล้ว บุคลิกภาพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ได้รับการถ่ายทอดและหล่อหลอมให้บุคคลมีคุณลักษณะในด้านต่างๆ เช่น มีส่วนในการกำหนดความคิด การแสดงออกพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอื่นๆ ซึ่ง Hilliard (2004) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคลและเกี่ยวข้องกับการแสดงออกของพฤติกรรม นอกจากนี้ยังเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมรวมถึงลักษณะที่ส่งผลสู่การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ความรู้สึกกับถือตนเองความสามารถ

แรงจูงใจ ปฏิบัติการในการเกิดอารมณ์และลักษณะนิสัยที่สะสมจากประสบการณ์ชีวิต ฉะนั้นในการศึกษาความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคบุคคลโดยการศึกษาปัจจัยด้านบุคลิกภาพร่วมด้วยนั้น อาจจะทำให้ได้รับข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ในการนำมาพัฒนาหรือส่งเสริมให้บุคคลมีทักษะและความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคมากขึ้นโดยเฉพาะการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นวัยศึกษาเล่าเรียน และวัยแห่งการเรียนรู้ อยากรู้ อยากลอง อยากทำอะไรด้วยตนเอง ต้องการความเป็นอิสระจากครอบครัว และต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจจะทำให้นักศึกษาต้องพบเจอกับปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านการปรับตัว หรือปัญหาส่วนตัวอื่นๆ (ประสาธิตปริดา, 2548) ที่จะก่อให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล บางคนอาจจะสามารถฟื้นฟูอุปสรรคไปได้ แต่บางคนไม่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ทำให้ใช้ชีวิตอย่างไม่มีความสุข กระทั่งต่อการเรียน การงาน และชีวิตส่วนตัว

จากเหตุผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคมีความสำคัญและเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้บุคคลดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพและการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษากำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นวัยศึกษาเล่าเรียนและเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ อยากรู้ลอง อยากทำอะไรด้วยตนเอง ต้องการความเป็นอิสระจากครอบครัวและต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจจะทำให้นักศึกษาพบกับปัญหาและอุปสรรคหลายอย่าง ทั้งปัญหาด้านการเรียน ด้านการปรับตัว ด้านสังคม หรือปัญหาอื่นๆ ที่จะก่อให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล บางคนสามารถฟื้นฟูอุปสรรคไปได้แต่บางคนไม่สามารถจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงส่งผลให้ดำเนินชีวิตอย่างไม่มีความสุขและอาจส่งผลต่อเนื่องต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม หากมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษา อาจจะช่วยให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษาได้ และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษากับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เนื่องจากเป็นคณะที่ประกอบไปด้วยนักศึกษาหลากหลายสาขาวิชาและมีความแตกต่างด้านคุณลักษณะส่วนตัวหลายประการการศึกษาครั้งนี้อาจทำให้ได้รับข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ และการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค สามารถสรุปแต่ละแนวคิดได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละคน Zimbardo and Ruch (1980) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของลักษณะเชิงจิตวิทยาของบุคคลแต่ละคนมีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมหลากหลายของบุคคลนั้น ทั้งส่วนที่เป็นลักษณะภายนอกที่สังเกตได้ง่ายและพฤติกรรมภายในที่สังเกตได้ยาก ลักษณะที่หลากหลายดังกล่าวส่งผลให้บุคคลแสดงออกต่างกันในแต่ละสถานการณ์และช่วงเวลาจากคำจำกัดความดังกล่าว บุคลิกภาพจึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาและในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดบุคลิกภาพของ 5 องค์ประกอบของ Costa and McCrae (1992) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 5 ด้าน คือบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (Openness) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) และบุคลิกภาพด้านการมีสติ (Conscientiousness)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม

จากแนวคิดการขัดเกลาทางสังคมของ Broom and Selznick (1977) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมคือ กระบวนการที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ โดยต้องเรียนรู้ถึงค่านิยม กฎเกณฑ์ และระเบียบแบบแผนที่คนในสังคมได้กำหนดไว้ เพื่อที่จะสามารถมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี การขัดเกลาทางสังคมทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบบรรทัดฐานของสังคมเข้าใจวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตเพื่อมีมิตรภาพของมนุษย์ ทำให้บุคคลกลายมาเป็นสมาชิกของสังคม กลุ่ม และกลุ่มวัฒนธรรมย่อย ซึ่งสิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้เราเป็นมนุษย์ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการขัดเกลาทางสังคมของ George J. and Michael P.(1994) ซึ่งกล่าวถึงกลุ่มทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม 4 กลุ่ม คือ กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสถาบันการศึกษา และกลุ่มสื่อมวลชน

3. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2545) ให้ความหมายของความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคว่าหมายถึงรูปแบบปฏิกิริยาตอบสนองหรือพฤติกรรมที่แสดงออกต่อปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่ง Stoltz (1997) ได้แบ่งองค์ประกอบของความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การควบคุมสถานการณ์ (C = Control) หมายถึงความสามารถในการควบคุมและจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ความสามารถในการสร้างอิทธิพลทางบวกต่อสถานการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น 2) ความรับผิดชอบต่อปัญหา (O = Ownership) เป็นความรับผิดชอบระดับการรับเอาสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจัดการ

แก้ไขโดยไม่สนใจสาเหตุของปัญหานั้น 3) การรับรู้ถึงการขยายตัวของปัญหา ($R = Reach$) เป็นการรับรู้การขยายตัวของปัญหาและการวัดผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น 4) ความอดทน ($E = Endurance$) เป็นการรับรู้ต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นว่าจะคงอยู่เป็นระยะเวลานานเท่าใดและจะสามารถจัดการได้กับปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของ Stoltz (1997) เป็นแนวทางในการศึกษาซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบข้างต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาและได้ทำการรวบรวมไว้ดังนี้

สิริย์ลักษณ์ ไชยลังกา และคณะ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีเพยะผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความมั่นคงทางอารมณ์ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.8 มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 86.4 ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษามีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางอารมณ์ ($P\text{-value} = .000$) และมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ($P\text{-value} = .014$) ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอนปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนและปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA) มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ($P\text{-value} = .001, .000$ และ $.010$ ตามลำดับ)

ธนสิทธิ์ ม่วงแก้ว และ เพ็ญใจพานิชกุล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรม การเรียนความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสติปัญญาที่มีผลต่อระดับผลการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ '1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง

อนันต์ ดุลยพิรติส (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียนและนิสัยในการเรียนของนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่านิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับสูง มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองด้านการเรียนค่อนข้างมาก และมีนิสัยในการเรียนดีพอใช้ ส่วนผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน และนิสัยในการเรียน จำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นเรียนที่มีนัยสำคัญคือ นิสิตชั้นปีที่ 3 มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคด้านการรับรู้ความคงทนสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 นิสิตหญิงชั้นปี 1 มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคด้านการรับผิดชอบสูงกว่านิสิตชายชั้นปี 1 และชั้นปี 4 และนิสิตหญิงชั้นปี 2 ส่วนนิสิตหญิงชั้นปี 3 มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคด้านการ

รับผิดชอบสูงกว่านิสิตหญิงชั้นปี 2

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ และการขัดเกลาทางสังคม ร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทบทวนมาดังกล่าวข้างต้นและปรับให้เหมาะสมตามบริบทของกลุ่มประชากรที่ศึกษา จึงได้นำมากำหนดนิยามศัพท์ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของนักศึกษาแต่ละคนในเรื่องต่างๆ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) ชั้นปีที่ศึกษา 3) กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา (ประกอบด้วยกลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชาด้านเทคโนโลยี) 4) เกรดเฉลี่ยสะสม (หมายถึง ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยที่นักศึกษาได้รับนับแต่เทอมแรกของการศึกษาจนถึงเทอมล่าสุด) 5) รายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือน 6) สถานภาพการครองคู่ของบิดามารดา (หมายถึงลักษณะการครองคู่บิดามารดาของนักศึกษาตามหลักพหุติณย)

2. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมและการแสดงออกพฤติกรรมของนักศึกษา แต่ละบุคคล ซึ่งสิ่งที่แสดงถึงบุคลิกภาพประกอบไปด้วยความคิดความรู้สึก ทัศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจ รวมทั้งลักษณะการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วยบุคลิกภาพ 5 ด้าน คือ บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น และบุคลิกภาพด้านการมีสติโดยผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์บุคลิกภาพด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพด้านความห้วนไหวหมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาที่มีความวิตกกังวลต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว หงุดหงิดง่าย รู้สึกท้อแท้ ไม่มีกำลังใจ ซึมเศร้าง่าย ประหม่า ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ และมีอารมณ์แปรปรวนไม่มั่นคง

บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาที่มีความอบอุ่น เป็นมิตรกับผู้อื่นชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น กล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็น ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย ตื่นเต้น ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสและมองโลกในแง่ดี

บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างหมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาที่ช่างฝัน ช่างจินตนาการ มีความคาดหวัง มีสุนทรียภาพ ได้รับความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง ชอบกิจกรรมแปลกใหม่ มีความคิดริเริ่ม เป็นนักปฏิบัติ มีมุมมองและยอมรับค่านิยมใหม่ๆ

บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาที่ตรงไปตรงมา ใจกว้างใจผู้อื่น ไม่คดโกงจริงใจ ชอบความปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจอ่อนโยน มีน้ำใจ อ่อนน้อมถ่อมตน และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

บุคลิกภาพด้านการมีสติ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาที่สามารถจัดการกับตนเองได้อย่างมีเหตุผล มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความพยายามกระตือรือร้น และมีความรอบคอบ ไตร่ตรองก่อนลงมือปฏิบัติ

3. การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาได้รับการถ่ายทอดทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับความรู้ทัศนคติ บรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมต่างๆจากกลุ่มบุคคลและองค์กรต่างๆ ทางสังคมซึ่งประกอบด้วยกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสถาบันการศึกษา และกลุ่มสื่อมวลชน เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม กลุ่มทางสังคมที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน โดยผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ดังนี้

การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และค่านิยมต่างๆจากบุคคลครอบครัว เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เป็นต้น

การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และค่านิยมต่างๆจากเพื่อนในกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนที่มหาวิทยาลัย หรือกลุ่มเพื่อนในองค์กรต่างๆ ที่นักศึกษาเป็นสมาชิก

การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และค่านิยมต่างๆจากสถาบันการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรและนอกหลักสูตร

การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน หมายถึง กระบวนการที่นักศึกษาได้รับการถ่ายทอดความรู้ทัศนคติ บรรทัดฐานทางสังคม และค่านิยมผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคเป็นความอดทนเมื่อมีอุปสรรคและสามารถฟันฝ่าอุปสรรคได้อย่างคนมีกำลังใจและความหวังอยู่เสมอ รวมทั้งรูปแบบปฏิกิริยาตอบสนองหรือพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและสถานการณ์ต่างๆที่ต้องประสบพบเจอในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ ความรับผิดชอบต่อปัญหา การรับรู้ถึงการขยายตัวของปัญหา และความอดทนต่อปัญหาและได้กำหนดนิยามศัพท์ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคดังนี้

ด้านการควบคุมสถานการณ์ (C = Control) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถสร้างความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกต่อสถานการณ์และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และสามารถควบคุมตนเองให้สามารถผ่านปัญหาและอุปสรรคไปได้

ความรับผิดชอบต่อปัญหา (O = Ownership) หมายถึง ความรับผิดชอบต่อปัญหาและการรับเอาสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจัดการแก้ไขโดยไม่สนใจสาเหตุของปัญหานั้นว่าเกิดขึ้นจากอะไร

การรับรู้ถึงการขยายตัวของปัญหา (R = Reach) หมายถึง การรับรู้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะมีการขยายตัวลุกลามหรือไม่ผลกระทบและอุปสรรคของปัญหาที่เกิดขึ้นมีการขยายตัวไปสู่ปัญหาอื่นหรือไม่

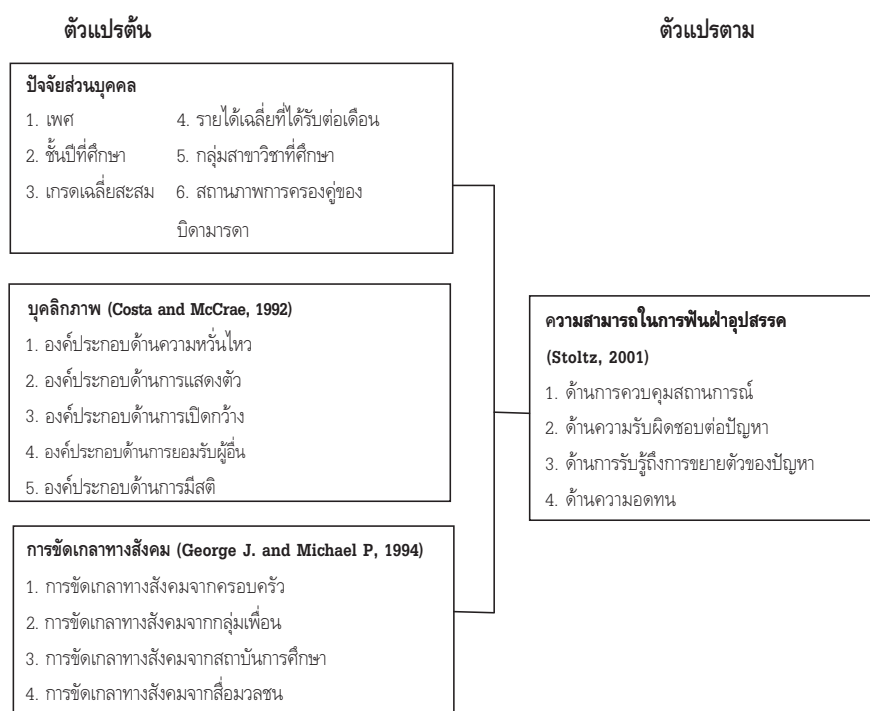
ความอดทน (E = Endurance) หมายถึง การรับรู้ต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นว่าจะคงอยู่เป็นระยะเวลานานเท่าใดและจะสามารถจัดการได้กับปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ศึกษาคือนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 1,009 คน คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane(1973)และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 287 คนจากนั้น ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) ตามจำนวนนักศึกษาในแต่ละสาขา ซึ่งประกอบด้วย สาขาเทคโนโลยีการประมง 69 คนสาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล 24 คนสาขาสัตวศาสตร์ 69 คนสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ 5 คน และสาขาเทคโนโลยี 120 คน ซึ่งในการสุ่มตัวอย่างเพื่อการเก็บ

ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะแบบตรวจรายการ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับเพศชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือน กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา และสถานภาพการครองคู่ของบิดามารดา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เป็นข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของ *Costa and McCrae (1992)* ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันเป็นคนวิตกกังวลง่ายกับเรื่องที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น

2. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

3. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

4. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

5. บุคลิกภาพด้านการมีสติ (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันเป็นคนคิดก่อนพูด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิดของ *George J. and Michael P. (1994)* ซึ่งกล่าวถึงองค์การที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม ประกอบด้วย 4 หน่วยทางสังคม คือ

1. การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: สมาชิกในครอบครัวจะตักเตือนเมื่อฉันทำผิด

2. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: เพื่อนแนะนำแต่สิ่งดีๆ ให้กับฉัน

3. การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา (9 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: อาจารย์สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในชั่วโมงการเรียนการสอน

4. การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน (9 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันติดตามข่าวสารที่เกิดขึ้นในแต่ละวันผ่านสื่อต่างๆ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวความคิดของ *Stoltz (1997)* ประกอบด้วยความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการควบคุมสถานการณ์ (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันสามารถควบคุมสติตนเองได้ เมื่อเจอกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน

2. ด้านความรับผิดชอบต่อปัญหา (10 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ฉันจะไม่โทษคนอื่น

3. ด้านการรับรู้ถึงการขยายตัวของปัญหา (9 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันไม่เชื่อว่าเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบที่ร้ายแรงต่อชีวิต

4. ด้านความอดทน (9 ข้อ)

ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันคิดเสมอว่าอุปสรรคในชีวิตจะต้องผ่านไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1
การคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้น	= $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$
	= $\frac{5-1}{5}$
	= 0.8

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนได้ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00 - 1.80	มีลักษณะนั้นๆ อยู่ในระดับต่ำมาก
1.81 - 2.60	มีลักษณะนั้นๆ อยู่ในระดับต่ำ
2.61 - 3.40	มีลักษณะนั้นๆ อยู่ในระดับปานกลาง
3.41 - 4.20	มีลักษณะนั้นๆ อยู่ในระดับสูง
4.21 - 5.00	มีลักษณะนั้นๆ อยู่ในระดับสูงมาก

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ และทดสอบความเชื่อมั่นโดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลจากการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

บุคลิกภาพมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .9199 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านดังนี้

บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว	มีค่าความเชื่อมั่น = .9250
บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	มีค่าความเชื่อมั่น = .9018
บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง	มีค่าความเชื่อมั่น = .9122
บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น	มีค่าความเชื่อมั่น = .9101
บุคลิกภาพด้านการมีสติ	มีค่าความเชื่อมั่น = .9504

การขัดเกลาทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .9452 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านดังนี้

การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	มีค่าความเชื่อมั่น = .9344
การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา	มีค่าความเชื่อมั่น = .9420
การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน	มีค่าความเชื่อมั่น = .9503
การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน	มีค่าความเชื่อมั่น = .9541

ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .9501 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการควบคุมสถานการณ์	มีค่าความเชื่อมั่น = .9488
ด้านความรับผิดชอบต่อปัญหา	มีค่าความเชื่อมั่น = .9360
ด้านการรับรู้ถึงการขยายตัวของปัญหา	มีค่าความเชื่อมั่น = .9506
ด้านความอดทน	มีค่าความเชื่อมั่น = .9650

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ซึ่งผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแล้วรอรับกลับจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรังจำนวน 287 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 50.2 ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มากที่สุด ร้อยละ 55.6 มีผลการเรียนอยู่ในระดับ 2.01-2.50 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.8 มีรายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2,501-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.1 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 59.05 และส่วนใหญ่ปีติามารดาอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 83.3

กลุ่มตัวอย่ำนมีค่าคะแนนโดยรวมเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพ การ

ขัดเกลาทางสังคม และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตัวแปรบุคลิกภาพของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

บุคลิกภาพ	($\bar{x}$)	(S.D.)	ระดับ
บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว	3.17	.77	ปานกลาง
บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	3.67	.57	สูง
บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง	3.79	.61	สูง
บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น	3.81	.62	สูง
บุคลิกภาพด้านการมีสติ	3.68	.63	สูง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตัวแปรการขัดเกลาทางสังคมและความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

การขัดเกลาทางสังคม	($\bar{x}$)	(S.D.)	ระดับ
1. การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	3.97	.67	สูง
2. การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา	3.83	.61	สูง
3. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน	3.70	.67	สูง
4. การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน	3.56	.70	สูง
ค่าเฉลี่ยของการขัดเกลาทางสังคมโดยรวม	3.76	.54	สูง
ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค			
1. ด้านการควบคุมสถานการณ์	3.89	.59	สูง
2. ด้านความรับผิดชอบต่อปัญหา	3.83	.58	สูง
3. ด้านการรับรู้ถึงการขยายตัวของปัญหา	3.80	.63	สูง
4. ด้านความอดทน	3.79	.62	สูง
ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวม	3.83	.52	สูง

การทดสอบสมมติฐาน

จากข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จะต้องมีการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งจากการทดสอบพบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กันไม่เกิน .80 ทำให้สามารถใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนได้ (Stepwise Multiple Regression Analysis) (ทรงศิริ แต่สมบัติ, 2548) และเมื่อนำมาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการ
 พัฒนาอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัย
 เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
1. สาขาวิชาที่ศึกษา (MJ) (สาขาด้านวิทยาศาสตร์ = 1, สาขาด้านเทคโนโลยี = 0)	.606	.055	.519	10.939	.000
2. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว (PP1)	.177	.035	.238	5.035	.000
3. ชั้นปีที่ศึกษา (CH) (ชั้นปีที่ 1-4)	.110	.033	.157	3.321	.001
4. เพศ (S) (ชาย= 1,หญิง= 0)	-.146	.055	-.127	-2.651	.008
5. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (PP2)	.115	.047	.116	2.465	.014
6. สถานภาพการครองคู่ของบิดามารดา (MR) (บิดามารดาอยู่ด้วยกัน = 1, บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน = 0)	.157	.072	.102	2.170	.031
ค่าคงที่ (a) =	.213				
R = .612 R ² = .375 R ² _{adj} = .362 F = 28.599 sig = .000					

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง พบว่าตัวแปร 6 ตัว ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว ชั้นปีที่ศึกษา เพศ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว และสถานภาพการครองคู่ของบิดามารดา สามารถพยากรณ์ความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายได้ร้อยละ 36.2 ($R^2_{adj} = .362$) กล่าวคือ

นักศึกษาเพศหญิงมีความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมดีกว่าเพศชาย

นักศึกษาที่ศึกษากลุ่มสาขาด้านวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมดีกว่านักศึกษาที่ศึกษากลุ่มสาขาด้านเทคโนโลยี

นักศึกษาที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมีความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคดีกว่านักศึกษาที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกัน และถ้านักศึกษามีระดับชั้นปีที่ศึกษาเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมเพิ่มขึ้น

ถ้านักศึกษามีบุคลิกภาพด้านความห้วนไหวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมเพิ่มขึ้น

ถ้านักศึกษามีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมเพิ่มขึ้น

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการพัฒนาอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษามาเขียนสมการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ มาเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษา = .519 (MJ) + .238 (PP1) + .157 (CH) - .127 (S) + .116 (PP2) + .102 (MR)

จากสมการพยากรณ์ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษพบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์ความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมได้ดีที่สุดคือสาขาวิชาที่ศึกษา รองลงมาคือบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว ชั้นปีที่ศึกษา เพศ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว และสถานภาพการครองคู่ของบิดามารดา ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ และการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรังได้ผลดังนี้

1. นักศึกษาที่ศึกษากลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมดีกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาด้านเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีทัศนคติในการมองโลกและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่ศึกษากลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์อาจจะมองว่าปัญหาและอุปสรรคที่ตนเองต้องเผชิญนั้นเป็นสิ่งที่คงอยู่ชั่วคราวเชื่อว่าทุกอย่างจะต้องสามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ทำให้นักศึกษาไม่ท้อแท้สิ้นหวังโดยง่ายและมีกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกันข้ามกับนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาด้านเทคโนโลยีที่อาจจะมีความทัศนคติในการมองโลกและปัญหาอุปสรรคในด้านบวกน้อยกว่า จึงทำให้มีความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมน้อยกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการรู้คิดของ Stoltz (1997) ที่กล่าวว่า ถ้าจิตใจของบุคคลรับรู้ว่ตนเองกำลังเผชิญกับอุปสรรคต่างๆและเกิดความรู้สึกท้อแท้หมดหวังไม่รูว่จะจัดการกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างไร คนกลุ่มนี้ก็จะพ่ายแพ้และจมอยู่กับความทุกข์ และถ้าบุคคลเกิดความคิดและเชื่อเช่นนั้นไปเรื่อยๆ จะหล่อหลอมให้เกิดการรับรู้เช่นนี้ตลอดชีวิตทุกครั้งที่ต้องเผชิญกับอุปสรรค ในทางตรงข้ามถ้ามีการรับรู้ว่อุปสรรคเป็นสิ่งที่ชั่วคราวเป็นสิ่งที่ต้องเผชิญและฝ่าฟันไปได้ บุคคลก็จะมี ความหวังมีกำลังใจไม่ท้อแท้และพยายามหาแนวทางที่จะฟื้นฟูอุปสรรคไปจนได้และถ้าต้องเผชิญอุปสรรคต่างๆ ในอนาคตก็จะมีการรับรู้อุปสรรคในทางบวก

2. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษา กล่าวคือ ถ้านักศึกษามีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวเพิ่มขึ้น จะทำให้มีความสามารถในการฟื้นฟูอุปสรรคโดยรวมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาต้องประสบกับสถานการณ์ที่ไม่ปกติหรือเป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตนั้น ทำให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล เกรงว่สถานการณ์ที่เป็นปัญหานั้นจะไม่สามารถแก้ไขได้และจะกระทบต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง จึงทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น เกิดแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคต่างๆ ได้มากขึ้น (Goleman, 1998)

3. ชั้นปีที่ศึกษามีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษา กล่าวคือถ้านักศึกษามีระดับชั้นปีที่ศึกษาเพิ่มขึ้นจะทำให้มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาในชั้นปีที่สูงกว่ามีประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาในชีวิตมากกว่า ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าเมื่อต้องพบเจอกับสถานการณ์ต่างๆ จะต้องปรับตัวต่อสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร รวมทั้งมีโอกาสในการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับพัฒนาการทางความคิดจากการอ่านการศึกษาค้นคว้า สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ตมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ Stoltz (1997) ที่กล่าวว่าสิ่งแรกที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของมนุษย์คือมนุษย์จะต้องเรียนรู้และมีความเข้าใจในหลัก CORE และปฏิบัติตามแนวทาง 6 ประการเพื่อพัฒนาทักษะและประสบการณ์ หนึ่งในหลัก CORE ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคคือ AQ กับ การอ่านที่กล่าวว่าพัฒนาการทางความคิดของมนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการอ่านการศึกษาค้นคว้า ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือพิมพ์นิตยสารหรือหนังสืออื่นๆ

4. นักศึกษาเพศหญิงมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมดีกว่านักศึกษาเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลิกภาพของผู้ชายส่วนใหญ่ไม่ค่อยละเอียดอ่อน ขาดความอดทนต่อการรอคอย รับความกดดันได้น้อย และมีความพยายามในการทำสิ่งต่างๆ น้อยกว่าผู้หญิง ทำให้ความสามารถในการจัดการปัญหาเมื่อเจอกับอุปสรรคทำได้ไม่ดีเท่าผู้หญิง ซึ่งตรงข้ามกันผู้หญิงมักจะมีความเข้มแข็งทางจิตใจสูง มีสติ มีความรอบคอบเมื่อเจอกับปัญหา และสามารถรับความกดดันได้สูง สามารถปรับตัวได้ดีตามสถานการณ์ต่างๆ จึงส่งผลให้นักศึกษาเพศหญิงมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมมากกว่านักศึกษาเพศชายซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545) ที่กล่าวว่าวัยรุ่นผู้หญิงจะมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและจิตใจไปตามสภาพการณ์ได้ดีกว่าผู้ชาย

5. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษา กล่าวคือถ้านักศึกษามีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเพิ่มขึ้นจะทำให้มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีกลุ่มเพื่อน ได้รับความรักความอบอุ่นจากบุคคลที่เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ จึงทำให้เกิดความไว้วางใจต่อบุคคลอื่น ซึ่งเมื่อเจอกับปัญหาสามารถแบ่งปันความรู้สึก ขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้ มีความกระตือรือร้นและความพยายามที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในด้านจิตใจและด้านสถานการณ์ซึ่งสอดคล้องกับ Zhao and Seilbert (2006) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวจะอธิบายถึงบุคคลที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีพลัง กระตือรือร้นกระฉับกระเฉง มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และบุคคลที่มีระดับคะแนนในด้านนี้สูงจะเป็นบุคคลที่มีลักษณะร่าเริงและมีพลังในการจัดการกับปัญหาสูง

6. นักศึกษาที่บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกันมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมดีกว่านักศึกษาที่บิดามารดาที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่บิดามารดาได้อาศัยอยู่ด้วยกัน นักศึกษาจะมีความรู้สึกอบอุ่นมากกว่า ทั้งยังมีโอกาสได้รับการอบรมสั่งสอน ได้รับแนวคิดทักษะในการใช้ชีวิต และคำแนะนำต่างๆ มากกว่านักศึกษาที่บิดามารดาไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน อีกทั้งครอบครัวถือเป็นสถาบันแรกที่บุคคลเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วยและเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการถ่ายทอดแนวความคิด ทักษะการใช้ชีวิต บุคลิกภาพ และค่านิยมต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ปฟาณี วิถีวัฒนา (2542) ที่กล่าวว่า

ครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่เป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดที่สำคัญ แม้ว่าเด็กจะติดต่อกับกลุ่มอื่น ครอบครัวก็ยังสามารถมีอิทธิพลเหนือเด็กอย่างมาก

จากผลการวิจัยพบข้อมูลที่น่าสนใจคือ ตัวแปรด้านการขัดเกลาทางสังคมไม่เป็นไปตามสมมติฐานคือ ไม่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมของนักศึกษาได้ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มต่างๆ ที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมให้ความสำคัญเฉพาะเกี่ยวกับการถ่ายทอดในเรื่องของค่านิยม กฎระเบียบของสังคม และแบบแผนในการดำเนินชีวิต หรือนักศึกษาอาจจะยังไม่มีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเผชิญและจัดการกับปัญหาจากกลุ่มทางสังคมอย่างจริงจังมากนัก ซึ่งในอนาคตเมื่อนักศึกษามีสังคมที่กว้างขึ้น มีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเพิ่ม เมื่อต้องเจอกับปัญหาและอุปสรรคกลุ่มต่างๆ ทางสังคมอาจจะเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดประสบการณ์เกี่ยวกับวิธีการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ และการขัดเกลาทางสังคมที่มีต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการที่อาจเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ดังต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพ

จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณามุมมองของนักศึกษาตามระดับคะแนนนั้นพบว่า ด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้างด้านการยอมรับผู้อื่น และบุคลิกภาพด้านการมีสติอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความหวั่นไหวอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าทุกด้านมีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษา อาจกล่าวได้ว่าบุคลิกภาพมีความสำคัญต่อการเผชิญปัญหาและอุปสรรค ฉะนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาบุคลิกภาพ เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถ ได้ฝึกความกล้าแสดงออก ฝึกการทำงานเป็นทีม หรือการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น หรือกิจกรรมที่ผ่อนคลายความเครียด นอกจากนี้ยังสามารถนำหลักการเหล่านี้ไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนของรายวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสมยิ่งขึ้นไป ซึ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

2. การขัดเกลาทางสังคม

จากผลการวิจัยพบว่าการขัดเกลาทางสังคมไม่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง แต่เมื่อพิจารณาการขัดเกลาทางสังคมตามระดับคะแนน พบว่า การขัดเกลาทางสังคมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดี แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวและสถาบันการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นสถาบันที่นักศึกษาที่มีความใกล้ชิดมากที่สุด ไม่ควรละเลยในการให้การอบรมสั่งสอน

ควรให้การอบรม แนะนำสิ่งที่จะต้องและวิธีการจัดการกับปัญหาหรือวิธีการเผชิญกับปัญหาอุปสรรคอย่างสร้างสรรค์แก่นักศึกษาอยู่เสมอ โดยพ่อแม่/ผู้ปกครองจะต้องให้ความสำคัญกับลูก รับฟังปัญหาและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม ส่วนสถาบันการศึกษาควรมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและสร้างค่านิยมและทัศนคติในเรื่องต่างๆ ในแนวทางที่ถูกต้อง

3. ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค

จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมและรายด้านตามระดับคะแนนพบว่าอยู่ในระดับสูงทั้งหมด ฉะนั้น ดังนั้น ครอบครัว สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมพัฒนาทักษะในการเผชิญปัญหาและอุปสรรค โดยการอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำ ชี้แนะ การแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่าง และการการสอดแทรกเนื้อหาลงในบทเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่เป็นนักศึกษา กับกลุ่มที่ไม่ใช่ศึกษา เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรทางจิตวิทยาอื่นๆ ที่อาจจะมีผลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคเช่น การมองโลกในแง่ดี ความฉลาดทางอารมณ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง หรือภาวะผู้นำ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบว่านักศึกษาในแต่ละวิทยาเขตมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับใด แตกต่างกันหรือไม่ และปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาในแต่ละวิทยาเขต เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีความเข้มแข็งและมีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

- ทรงศิริ แต่สมบัติ.(2548). **การวิเคราะห์การถดถอย. พิมพ์ครั้งที่ 3.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนลัทธี ม่วงแก้ว.(2554). **การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสติปัญญาที่มีผลต่อระดับผลการเรียนของนิสิตชั้นปี ที่ 1 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.** วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประสาธ อิศรปริดา.(2548). **สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา.** ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- ปฟ้าณี ฐิติวัฒนา.(2542). **การขัดเกลาทางสังคมในมนุษย์กับสังคม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วินัส ภักดีนรา.(2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางบุคลิกภาพกับเชาว์อารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ).** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.

- สาขาจิตวิทยาการศึกษา. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2545). **เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ: 3Q เพื่อความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ บัณฑิตเตอร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิริย์ลักษณ์ ไชยลังกา และคณะ. (2552). **ความมั่นคงทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหา และฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา**. รายงานการวิจัยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยาสถาบันพระบรมราชชนกสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
- อนันต์ ดุลยพีรติส. (2547). **ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านการเรียน และนิสัยในการเรียนของนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์ (จิตวิทยาการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Broom, L. and Selznick, P. (1997). **Sociology**. New York : Row, Peterson and co.
- Costa, P.T. and R.R. McCrae. (1992). **Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five- Factor Inventory (NEO-FFI): Professional Manual**. Florida : Psychological Assessment Resource.
- George J. Bryjak and Michael P. Soroka. (1994). **Sociology: Cultural Diversity in a Changing World**. United States of American: A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Goleman, D. (1998). **Working with Emotional Intelligence**. New York : Bantam.
- Hillgard, R. (2004). **Emergency Psychiatry** Randy Hillgard. New York : Mc Graw-Hill
- Stoltz, P.G. (1997). **Adversity Quotient: Turning Obstacles into Opportunities**. New York : John Wiley & Son.
- Yamane, T. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Zhao, H. and E.S. Seibert. (2006). **"The Big Five Personality dimensions and entrepreneurial status: A meta-analytical review."** Journal of Applied Psychology 91(2) : 259-271.
- Zimbardo, Philip G. and Ruch L. Floyd. (1980). **Essentials of Psychology and Life**. Glenview, IL : Scott Foresman.

Translated Thai References

- Adulayapeeradis, A. (2547). **Adversity Quotient, Efficacy Their field of study, and learning habits of students with different achievement** . Master Thesis field of Education (Counseling Psychology) Chulalongkorn University . [in Thai]

- Chailungka, S. and the board. (2552). **Emotional stability and ability face problems and overcome obstacles of nursing students at Borommaratchachonnane Payaograduate School of nursing.** Research report's Borommaratchachonnane Payaograduate School of nursing at institution of Praboromrajchanok, Ministry Ministry of Public Health. [in Thai]
- Chatarakhoop, S. (2545). **Techniques IQ EQ AQ: 3Q for success.** Bangkok : Amarin Book Center. [in Thai]
- Issarapreeda, P. (2548). **Core educational psychology.**Khonkan : Nana library science. [in Thai]
- Kaokungwarn, S. (2545). **Development psychology of life at all ages.** 8th ed. Bangkok : Thammasart University Printing. [In Thai]
- Muangkaew, T. (2554). **The behavior of learners. The ability to face and overcome Obstacles, Emotional quotient, and Intelligence quotientto influenton the grade of first year students at the faculty of engineering. Kasetsart University. department of industrial engineering. Kasetsart University Bangkhan Campus.** Master of Science ThesisDepartment of Industrial Engineering. Kasetsart University. [in Thai]
- Phaknara, V. (2546). **The relationship between personality characteristics and emotionalIntelligence. (EQ) and the ability to face and overcome obstacles (AQ).** Education: Master's thesis. (Educational Psychology). Mahasarakham : Mahasarakham Graduate School. [in Thai]
- Thaesombut, T. (2548). **The Regression analysis.** 3th edition. Bangkok : The KasetsartUniversity publisher. [in Thai]
- Thitiwattana, P. (2542). **Socialization in human society.**Bangkok : The Kasetsart University publisher. [in Thai]